

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Milana Karabína a sudcov JUDr. Juraja Klimenta a JUDr. Petra Szaba v trestnej veci proti obvinenej **Ing. H. K.** pre dvojnásobný trestný čin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 158 ods. 1 písm. b/ Tr. zák. účinného do 31. 8. 2003 prerokoval na neverejnom zasadnutí konanom 30. januára 2013 v Bratislave dovolanie obvinenej Ing. H. K. podané prostredníctvom obhajcu JUDr. P. Z., advokáta Advokátskej kancelárie so sídlom na ul. M. S. č. X. v P., proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 28. júna 2012 sp. zn. 2 To 57/2011 a rozhodol

t a k t o:

Podľa § 382 písm. f/ Tr. por. dovolanie obvinenej Ing. H. K. **sa o d m i e t a.**

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd v Prievidzi rozsudkom z 8. decembra 2010 sp. zn. 2 T 73/2007 uznal obvinenú Ing. H. K. za vinnú z dvojnásobného trestného činu zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 158 ods. 1 písm. b/ Tr. zák. účinného do 31. 8. 2003 na skutkovom základe v bodoch 1 a 2 rozsudku tak, že

1) v postavení starostky obce Z. K., okres P., v presne nezistenom čase v mesiaci apríl 2001, bez predchádzajúceho schválenia obecným zastupiteľstvom, vydala mzdovej účtovníčke, ako zamestnankyni Obecného úradu Z. K., ústny pokyn na pozastavenie vyplácania odmien poslancom obecného zastupiteľstva Ing. J. K., B. M., M. K., Mgr. N. H., Mgr. T. P., D. H., M. O., S. P. a M. S. za obdobie od 1. januára 2001 do odvolania, udelenie ktorých schválilo obecné zastupiteľstvo uznesením č. 37/99 zo dňa 2. februára 1999 vo výške 700,- Sk mesačne predsedom komisií a zapisovateľom, 500,- Sk mesačne členom komisií a 200,- Sk mesačne aktivistom, napriek tomu, že takáto právomoc jej nevyplývala zo zákona

ani štatútu obce, ktorý v § 38 stanovil, že obecné zastupiteľstvo spravidla na návrh starostu môže udeliť z obecných prostriedkov odmeny, a to najmä poslancom, v dôsledku čoho neboli v dobe od 1. januára 2001 do 16. decembra 2002 vyplatené odmeny Ing. J. K., Mgr. T. P. a S. P., ako predsedom komisií, každému vo výške 16.461,- Sk, B. M., M. K., Mgr. N. H., D. H. a M. O., ako členom komisií, každému po 11.758,- Sk a M. S., ako členovi komisie, 4.500,- Sk za obdobie od 1. januára do 30. septembra 2001, kedy vykonával funkciu poslanca obecného zastupiteľstva, pričom takto konala v úmysle spôsobiť týmto poslancom škodu,

2) v postavení starostky obce Z. K., okres P., dňa 22. júla 2002 oznámila poslancom obecného zastupiteľstva Ing. J. K., B. M., M. K., Mgr. N. H., Mgr. T. P., D. H. a M. O., že v zmysle § 25 ods. 2 písm. g/ zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov im dňom 19. júla 2002 zanikol mandát poslanca Obecného zastupiteľstva v Z. K. preto, že sa bez vážneho dôvodu a bez ospravedlnenia nezúčastnili 3-krát po sebe riadneho zasadnutia obecného zastupiteľstva v dňoch 16. júla, 17. júla a 19. júla 2002, napriek tomu, že takáto právomoc jej nevyplývala zo zákona ani štatútu obce a rokovacieho poriadku obecného zastupiteľstva, pričom konala s vedomím, že v dňoch 16. júla, 17. júla a 19. júla 2002 zvolala mimoriadne zasadnutia obecného zastupiteľstva a v úmysle takýmto konaním spôsobiť uvedeným poslancom škodu, a následne v období od 22. júla 2002 až do skončenia ich volebného obdobia, teda do 16. decembra 2002, im znemožnila výkon ich poslaneckých mandátov.

Za to jej okresný súd podľa § 158 ods. 1 Tr. zák., s použitím § 35 ods. 1 Tr. zák. v znení účinnom do 31. 8. 2003 uložil úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 10 (desať) mesiacov, výkon ktorého jej podľa § 58 ods. 1 písm. a/ a § 59 ods. 1 uvedeného Trestného zákona podmienenečne odložil na skúšobnú dobu v trvaní 18 (osemnásť) mesiacov.

Podľa § 288 ods. 1 Trestného poriadku boli poškodení Ing. J. K., M... K., Mgr. N. H., D. H., B. M., M. O., Mgr. T. P. a S. P. s nárokom na náhradu škody odkázaní na občianske súdne konanie.

Proti tomuto rozsudku podala odvolanie obvinená Ing. H. K. a Krajský súd v Trenčíne o ňom rozhodol na verejnom zasadnutí konanom 28. júna 2012 rozsudkom sp. zn. 2 To 57/2011 tak, že I. podľa § 321 ods. 1 písm. d/, ods. 3 Tr. por. zrušil rozsudok Okresného

súdu v Prievidzi vo výroku o vine pod bodom 2) a vo výroku o treste a podľa § 322 ods. 3 Tr. por. sám rozhodol vo veci tak, že pri nezmenenom výroku o vine v bode 1) rozsudku okresného súdu uložil obvinenej podľa § 158 ods. 1 Tr. zák. a § 53 ods. 1, ods. 2 písm. a/, ods. 3 Tr. zák. účinného do 31. 8. 2003 **peňažný trest vo výmere 2.000,- Eur.**

Podľa § 54 ods. 3 uvedeného Trestného zákona pre prípad, že by výkon peňažného trestu mohol byť úmyselne zmarený, krajský súd ustanovil náhradný trest odňatia slobody na 2 (dva) mesiace.

Výrokom pod bodom II. krajský súd podľa § 322 ods. 3 Tr. por. a § 285 písm. b/ Tr. por. obvinenú Ing. H. K. oslobodil spod obžaloby pre skutok v bode 2) obžaloby a rozsudku súdu prvého stupňa kvalifikovaný ako trestný čin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 158 ods. 1 písm. b/ Tr. zák. účinného do 31. 8. 2003 tak, ako je skutok uvedený vyššie pri citovaní rozsudku okresného súdu, pretože tento skutok nie je trestným činom.

Proti uvedenému rozsudku Krajského súdu v Trenčíne podala obvinená Ing. H. K. prostredníctvom zvoleného obhajcu JUDr. P. Z. dňa 6. novembra 2012 na Okresnom súde v Prievidzi dovolanie, ktoré po postupe podľa § 376 Tr. por. bolo predložené na rozhodnutie dovolaciemu súdu.

Dovolanie opierala obvinená o dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. s tým, že rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení skutku uvedeného v bode 1) rozsudku okresného súdu. Uviedla, že svojim konaním, ktorým pozastavila vyplácanie odmien poslancom obecného zastupiteľstva nevydala rozhodnutie, ktoré by v sebe obsahovalo prvok moci a prvok rozhodnutia, ktoré by následne bolo vynútiteľné štátnou mocou. Taktiež zdôraznila, že verejnému činiteľovi nemožno priznať právomoc predpisom nižšej právnej sily ako je zákon, a preto, pokiaľ sa v skutku pod bodom 1) poukazuje na štatút, ako interný predpis obce, nie je možné na základe tohto interného predpisu priznať verejnému činiteľovi právomoc, ktorú by mohol prekročiť. Okrem toho poukázala na to, že podmienkou spáchania trestného činu zneužívania právomoci verejného činiteľa je úmysel obvineného spôsobiť inému svojim konaním škodu, alebo sebe, či inému, neoprávnený prospech. Podľa nej nebolo preukázané, že by spôsobila poslancom obecného zastupiteľstva škodu, alebo že by sebe zadovážila neoprávnený prospech.

Ďalej obvinená v dovolaní uviedla, že pri vydaní ústneho pokynu na nevyplatenie odmien poslancom konala nie ako štatutárny orgán obce, ale ako správny orgán, u ktorého prekročenie právomoci verejného činiteľa nie je možné. Napriek tejto skutočnosti však odvolací súd, podľa nej nesprávne konštatoval, že svojim pokynom, ktorý dala mzdovej účtovníčke na nevyplatenie odmien pre poslancov, pozastavila výkon uznesenia obecného zastupiteľstva. Tvrdila, že svojim pokynom pozastavila len vyplácanie odmien pre tých poslancov, ktorí si neplnili povinnosti vyplývajúce im zo zákona, o čom svedčila aj nespokojnosť občanov obce Z. K., ktorí petíciou vyzvali poslancov obecného zastupiteľstva na odstúpenie z funkcií poslancov. Zdôraznila, že k pozastaveniu uznesenia obecného zastupiteľstva z jej pozície nedošlo, keďže podľa tohto uznesenia boli naďalej vyplácané odmeny ostatným poslancom obecného zastupiteľstva, ktorí sa podieľali na aktívnej činnosti v prospech obce.

Dovolateľka preto navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky vyslovil rozsudkom, že napadnutým rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne bol porušený zákon v jej neprospech z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. v tej časti, v ktorej krajský súd ponechal nezmenený výrok o vine pod bodom 1) prvostupňového rozsudku. Ďalej navrhla napadnuté uznesenie zrušiť a podľa § 388 ods. 1 Tr. por. prikázal Krajskému súdu v Trenčíne, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

K dovolaniu sa vyjadril námestník okresného prokurátora Okresnej prokuratúry v Považskej Bystrici, ktorá podávala obžalobu na obvinenú na Okresný súd v Prievidzi, a vo vyjadrení uviedol, že správne sa vo výroku pod bodom 1) rozsudku súdu prvého stupňa poukazuje na štatút obce, lebo ten má oporu v § 13 ods. 4 písm. d/ zák. č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení účinnom v čase spáchania skutku. Štatút obce Z. K. v § 38 vymedzoval právomoc na udelenie odmien výhradne obecnému zastupiteľstvu a obvinená ako starostka obce prekročila svoju právomoc práve na úkor obecného zastupiteľstva. Prekročením právomoci verejného činiteľa je aj konanie, ktorým verejný činiteľ vykonáva činnosť patriacu do právomoci iného verejného činiteľa alebo iného orgánu.

Pokiaľ ide o obvinenou namietanú otázku spôsobenia škody inému, k tomu prokurátor uviedol, že je síce pravdou, že odmena poslancom bola dodatočne vyplatená

na základe postupu, že dotknutí poslanci podali žalobu na príslušnom súde, ale spôsobenie škody ako následku ustanovenie § 158 ods. 1 písm. b/ Tr. zák. účinného do 31. 8. 2003 ani nevyžadovalo ako pojmový znak, keďže pojem „v úmysle spôsobiť inému škodu“ vyjadruje len pohnútku páchatel'a. Podľa prokurátora úmysel obvinenej v tomto smere deklaruje aj skutočnosť, že vyplácanie odmien pripustila len vo vzťahu k tým poslancom, ktorí nenamietali spôsob výkonu jej funkcie starostky.

Za nesprávny považuje prokurátor aj názor obvinenej, že nekonala ako štatutárny orgán obce, lebo sa nejednalo o majetkové vzťahy obce, ani o pracovnoprávne vzťahy zamestnancov obce. Jej rozhodnutie o pozastavení vyplácania odmien dotknutým poslancom bolo rozhodnutím starostky obce vo vzťahu k mzdovej účtovníčke, ktorá sa týmto rozhodnutím, vzhľadom na svoje pracovné zaradenie, cítila byť viazaná vo vzťahu k starostke obce ako štatutárnemu zástupcovi svojho zamestnávateľa.

Z týchto dôvodov prokurátor navrhol, aby dovolací súd podľa § 392 ods. 1 Tr. por. dovolanie obvinenej ako nedôvodné zamietol.

K dovolaniu sa vyjadril aj poškodený Ing. J. K. Uviedol, že obvinená sa síce opiera o dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por., avšak len formálne, lebo v skutočnosti obvinená namieta nedostatočné vyhodnotenie dôkazových materiálov a nezaobranie sa dôležitými dôkazmi Krajským súdom v Trenčíne. Takéto dovolanie považuje za neprípustné a navrhol ho podľa § 382 písm. c/ Tr. por. odmietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) v prvom rade zisťoval, či dovolanie obvinenej Ing. H. K. spĺňa všetky zákonné náležitosti a konštatuje, že dovolanie bolo podané oprávnenou osobou (§ 369 ods. 2 písm. b/ Tr. por.), v zákonnej lehote a na mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 1, ods. 3 Tr. por.), ale súčasne aj to, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, lebo je zrejmé, že bolo podané proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné.

Podľa § 382 písm. f/ Tr. por. dovolací súd na neverejnom zasadnutí uznesením, bez preskúmania veci, odmietne dovolanie, ak bolo podané proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné.

Zo spisového materiálu možno zistiť, že obvinená Ing. H. K. uložený peňažný trest vo výmere 2.000,- Eur vykonala dňa 20. septembra 2012 zložením uvedenej sumy na účet Okresného súdu v Prievidzi.

Podľa § 54 ods. 5 Trestného zákona č. 140/1961 Zb. v znení neskorších zmien a doplnkov, ktorý sa v danom prípade v otázke trestnej zodpovednosti vo vzťahu k obvinenej aplikoval, na páchatel'a, ktorému bol uložený peňažný trest ako trest samostatný, sa hľadá, akoby nebol odsúdený, ak trest riadne vykoná alebo ak sa od jeho výkonu alebo jeho zvyšku upustilo. Podobná situácia nastáva i podľa nového Trestného zákona č. 300/2005 Z. z. v znení neskorších zmien a doplnkov, keď podľa § 92 ods. 2 tohto Trestného zákona ak ide o odsúdenie na tresty uvedené v § 32 písm. b/ až k/, k zahladeniu odsúdenia dochádza ich vykonaním. V ustanovení o druhoch trestov je peňažný trest uvedený v § 32 písm. d/ Tr. zák.

Výkonom peňažného trestu sa teda na obvinenú Ing. H. K. hľadá, akoby nebola odsúdená.

Dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom, ktorý znamená vážny prielom do právoplatnosti a predpokladanej stability konečného a vykonateľného rozhodnutia. Jeho zmyslom je, za prísne vymedzených podmienok, zvrátenie existencie odsúdenia páchatel'a, aby nedošlo k trestno-právnomu následku, t. j. sankcii spojenej s týmto odsúdením.

Práve preto, že ide o prielom do naznačenej stability konečného a vykonateľného rozhodnutia na základe tohto mimoriadneho opravného prostriedku, ktorým sa dáva možnosť dvom hlavným proti sebe stojacím stranám v trestnom konaní (odhliadajúc od práva ministra spravodlivosti, ktorý nie je stranou v konaní) prokurátorovi a obvinenému dosiahnuť vyvolanie mimoriadneho konania pred najvyšším súdom na preskúmanie niektorých právoplatných rozhodnutí, zákon obmedzuje možnosť podania dovolania len obmedzenému okruhu subjektov, v obmedzenom rozsahu, zo špecificky vymedzených, kvalifikovaných dôvodov a len proti niektorým vymedzeným rozhodnutiam.

Keďže sa možnosť tohto opravného prostriedku dáva predovšetkým dvom hlavným proti sebe stojacím stranám v konaní, základným princípom, ktorým sa musí tento inštitút mimoriadneho opravného prostriedku riadiť, je princíp rovnosti strán a to jednak čo do

možnosti podania tohto opravného prostriedku, tak aj v samotnom procese, v konaní o ňom pred súdom. Pri dodržaní tejto základnej zásady v trestnom konaní by bolo proti jej zmyslu i princípu spravodlivosti, aby jedna strana mala možnosť dovolať sa mimoriadnym opravným prostriedkom konania na najvyššom súde vo veci, v ktorej už bol trest vykonaný a zahladený s účinkami, že sa na páchatel'a hľadá akoby nebol odsúdený. Ak by túto možnosť mal obvinený, nutne by musela byť pripustená i u generálneho prokurátora (odhliadajúc od ministra spravodlivosti, ktorý nie je stranou v konaní).

Podľa § 368 ods. 1 Tr. por. dovolanie možno podať proti právoplatnému rozhodnutiu súdu, ktorým bol porušený zákon alebo ak boli porušené ustanovenia o konaní, ktoré mu predchádzalo, ak je toto porušenie dôvodom dovolania podľa § 371.

V § 368 ods. 2 Tr. por. sú uvedené rozhodnutia, ktoré treba rozumieť, ak tento zákon neustanovuje inak, ako rozhodnutia podľa odseku 1, proti ktorým možno podať dovolanie. Pod jeho písmenom a/ sa uvádza rozsudok a trestný rozkaz, bez bližšej špecifikácie, aký rozsudok sa má na mysli. V nadväznosti na ostatné ustanovenia Trestného poriadku o dovolaní i tie, ktoré sa týkajú rozsudku je zrejmé, že sa má na mysli tak odsudzujúci, ako aj oslobodzujúci rozsudok.

Odsudzujúcim rozsudkom v zmysle § 163 až § 168 Tr. por. treba rozumieť taký, ktorý obsahuje výrok o vine páchatel'a a ak nedošlo k upusteniu od potrestania, výrok o treste a prípadné ďalšie výroky o náhrade škody alebo o ochrannom opatrení. Odsudzujúcim rozsudkom teda treba rozumieť taký rozsudok, na základe ktorého existujú účinky, že sa na páchatel'a hľadá ako na odsúdeného.

Pokiaľ nastávajú, či už priamo na základe zákona, ako je tomu pri upustení od potrestania (§ 24 ods. 2 Tr. zák. č. 140/1961 Zb., resp. § 40 ods. 2 Tr. zák. v súčasnosti účinného), alebo po výkone niektorých druhov trestov (napr. v predmetnom prípade § 54 ods. 5 Tr. zák. č. 140/1961 Zb., resp. § 92 ods. 2 Tr. zák. v súčasnosti účinného, v spojení s jeho § 93 ods. 1) alebo na základe rozhodnutia súdu, pri zahlodení odsúdenia, právne dôsledky spojené s fikciou neodsúdenia, že sa v zmysle zákona hľadá na páchatel'a ako keby odsúdený nebol, potom treba do všetkých dôsledkov právne považovať za neexistujúce odsudzujúce rozhodnutie takej osoby, na ktorú sa hľadá akoby odsúdená nebola.

Predpokladom na podanie dovolania, ako mimoriadneho opravného prostriedku, je existencia odsúdenia páchatel'a. Pokiaľ platí fikcia neodsúdenia, ktorú zákonodarca spojil s inštitútom zahladenia odsúdenia, nemožno ju chápať podmienene tak, že pre určité prípady v trestnom konaní (ale i mimo neho) platí a pre niektoré nie.

Zahladenie odsúdenia spojené so zákonnou fikciou neodsúdenia, znamená, okrem iných dôsledkov spojených s bezúhonnosťou určitej osoby, že vo výpise z registra trestov sa jej zahladené odsúdenie už neuvádza. V oblasti trestno-právnej zanikajú nepriaznivé následky spojené s odsúdením páchatel'a. Treba vychádzať z toho, že neexistuje odsúdenie, ktoré by bolo dôvodom priťažujúcej okolnosti alebo recidívy trestnej činnosti. Zahladením odsúdenia s fikciou neodsúdenia môže taká osoba preukazovať stav svojej bezúhonnosti. Nie je už povinná pri rôznych príležitostiach, napr. pri prijímaní do zamestnania, pri žiadostiach o niektoré povolenia, oprávnenia a pod. uvádzať odsúdenie, ktoré bolo zahladené. Platí to aj obrátene zo strany iných subjektov vo vzťahu k tejto osobe. Odpadnutie prekážky odsúdenia teda môže viesť k vzniku alebo k obnoveniu takých právnych vzťahov, ktoré občan nemohol nadobudnúť alebo sa ich nemohol dožadovať, pokiaľ existovala prekážka odsúdenia páchatel'a.

Keďže v dôsledku toho, že odsúdenie bolo zahladené, môžu vznikať nové právne vzťahy, ktoré by inak nemohli nastať, ak aby neexistovala podmienka bezúhonnosti, potom by bolo vážnym zásahom do stability právnych vzťahov, ak by na základe dovolania niektorej z dvoch hlavných strán v trestnom konaní alebo dovolania ministra spravodlivosti bolo možné zvrátiť nový právny stav vznikajúci po vykonaní trestu a zahladení odsúdenia spojeného s fikciou neodsúdenia.

Výrazne by sa v takom prípade nepriaznivo vo vzťahu k osobe, u ktorej bolo odsúdenie zahladené, prejavilo podanie dovolania prokurátorom, alebo ďalším oprávneným subjektom, v neprospech takejto osoby. Nebolo by žiaduce, aby v takom prípade, keď už páchatel' vykonal trest a došlo aj k zahladeniu odsúdenia, aby generálny prokurátor, eventuálne minister spravodlivosti, mohol podávať tento mimoriadny opravný prostriedok v neprospech obvineného, smerujúceho k zhoršeniu jeho postavenia a umožniť tak otvorenie takého trestno-právneho vzťahu, ktorý už bol ukončený a zvrátiť tak priaznivé dôsledky pre páchatel'a spočívajúce v tom, že sa na neho hľadí akoby nebol odsúdený. Dobrodenie,

ktoré dáva zákonodarca v podobe bezúhonnosti, na základe fikcie neodsúdenia osoby, u ktorej bolo odsúdenie zahladené, by strácalo svoj zmysel.

Rovnosť strán v konaní a záujem na stabilite právnych vzťahov však predpokladá aj opak, že ani na základe dovolania obvineného nie je možné právoplatné a už aj vykonané a zahladené odsúdenie s dôsledkami fikcie neodsúdenia, meniť.

Preto ak nastal zo zákona (alebo na základe rozhodnutia súdu) stav zahladenia odsúdenia, ktorý má znamenať, že neexistuje odsúdenie, ktorým sa uložila sankcia, jeho dôsledkom musí byť i to, že žiaden zo subjektov oprávnených na podanie dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku, už ho nemôže podať.

V predmetnom prípade vychádzajúc z danej zákonnej fikcie neodsúdenia obvinenej, predpokladanej v ustanovení § 54 ods. 5 Trestného zákona č. 140/1961 Zb., ktorý sa v posudzovanej veci aplikoval, Najvyšší súd Slovenskej republiky považuje dovolanie obvinenej Ing. H. K. za neprípustné, lebo nesmeruje proti existujúcemu odsudzujúcemu rozhodnutiu, proti ktorému by ho bolo možné podať v zmysle § 368 ods. 1 a 2 Tr. por. Preto dovolanie obvinenej podľa § 382 písm. f/ Tr. por. odmietol.

P o u č e n i e: Proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave 30. januára 2013

JUDr. Milan K a r a b í n, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Gabriela Protušová